

PM 2003 RIII (Dnr 329-3086/2003)

Missbruk av parkeringstillstånd för rörelsehindrade

Remiss från Näringsdepartementet

Remisstid 26 november 2003

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Som svar på remissen översänds denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Roger Mogert anför följande.

Bakgrund

Kommunförbundet har i en skrivelse, *bilaga*, till Näringsdepartementet uppmärksammat missbruk av parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Näringsdepartementet har skickat skrivelsen på remiss till bland andra Stockholms stad.

I skrivelsen nämns olika former av missbruk; utlåning, stöld och försäljning. Parkeringstillstånden är attraktiva då de gör det möjligt att parkera utan avgift på platser som annars är otillåtna parkeringsplatser. Missbruket är en olägenhet både för de som drabbas av stölder och för de rörelsehindrade personer som hindras att använda parkeringsplatserna.

Kommunförbundet föreslår två åtgärder för att försvåra användningen av stulna, förkomna eller utlånade parkeringstillstånd.

1. Idag infogar kommunerna enligt krav från EU tillståndsinnehavarens foto och namnteckning på parkeringstillståndets baksida. Denna information syns dock inte genom bilens vindruta och det saknas lagligt stöd för parkeringsvakter att begära att se dessa uppgifter. För polisen krävs brottmisstanke.

Kommunförbundet föreslår att polis och parkeringsvakter får tillåtelse att kontrollera den information som finns på parkeringstillståndens baksida.

2. Idag upprättar många kommuner en spärrlista över tillstånd som är stulna eller förkomna. För de fordon som vid kontroller påträffas med dessa tillstånd utfärdas parkeringsanmärkning. Detta uppges dock inte ha någon större effekt då de som missbrukar parkeringstillstånd ofta tillhör den grupp av personer som inte betalar felparkeringsavgifter. I stället fortsätter missbruket av parkeringsplatser för rörelsehindrade. Några åtgärder utöver parkeringsanmärkning uppges inte vara möjliga idag.

Kommunförbundet föreslår därför att förordningen om flyttning av fordon kompletteras med en avsnitt som anger att ”flyttning får ske av fordon som är uppställt i strid mot bestämmelser om stannande och parkering och uppställningen uppenbarligen sker med stöd av tillstånd som till polismyndigheten rapporterats som stulet eller förkommit på annat sätt”.

Remisser

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret (SLK), gatu- och fastighetsnämnden (GFN) och Stockholm Parkering AB.

SLK tillstyrker de lämnade förslagen. Framkomlighet i trafiken och tillgång till parkering är av stor vikt för tillgängligheten. Parkeringsplatser för rörelsehindrade skall användas av personer de är avsedda för. Åtgärder bör vidtas som förhindrar missbruk. De av Kommunförbundet föreslagna åtgärderna förefaller kunna bidra till att lösa de problem som identifierats utan att medföra andra komplikationer. Kontroll av tillstånd liksom flyttning av fordon förutses kunna ske enligt de rutiner som för övrigt gäller för parkeringsövervakning och enligt fastställda taxor.

GFN hann inte svara på remissen men gatu- och fastighetskontoret har inkommit med ett kontorsutlåtande. Gatu- och fastighetskontoret, parkeringsavdelningen, har ingenting att erinra mot Svenska Kommunförbundets förslag.

Stockholm Parkering tillämpar som huvudprincip för tomtmarksparkering på yta samma regler för rörelsehindrade med parkeringstillstånd som gatu- och fastighetskontoret gör vid gatumarksparkering. Bolaget delar fullt ut den uppfattning som kommunförbundet ger uttryck för i sin skrivelse. Det vore därför en fördel om möjligheterna att kontrollera giltighet och beivra missbruk av parkeringstillstånd förbättras, genom att möjligheterna att kontrollera att rätt person använder dem.

Enligt bolagets uppfattning bör dock nya bestämmelser inom detta område också omfatta en skyldighet att på anfordran av parkeringsvakt eller polis överlämna parkeringstillståndet för kontroll av dess baksida i likhet med vad som för närvarande gäller för polisens kontroll av körkort. Bolaget tillstyrker också förslaget att möjlighet ges att kunna flytta fordon i vilket anbringats ett ”spärrat” tillstånd. Dock att detta ställer större krav på att innehavaren av ett tillstånd ser till att exempelvis förlänga detta i god tid eftersom konsekvenserna annars kan bli värre än med nuvarande regler.

Mina synpunkter

Jag delar fullständigt Kommunförbundets analys och åsikt rörande parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Framkomlighet i trafiken och god tillgång till parkering är mycket viktigt för tillgängligheten. Parkeringstillstånden har blivit ett stöldbegärligt föremål, speciellt i de större städerna.

Stöldskyddet för handikapptillstånden måste förbättras både för att skydda de handikappades bilar från inbrott och för att försvåra för de brottslingar som utnyttjar systemet. Stölderna drabbar dessutom alla rörelsehindrade eftersom platser som reserverats för dem upptas av olagligt parkerade.

Majoriteten i gatu- och fastighetsnämnden har beslutat att driva frågan om nationellt spärregister och förstärkt stöldskydd av handikapptillstånden.

Jag ställer mig därför bakom de förslag som presenteras i Kommunförbundets skrivelse. Polis och parkeringsvakter bör få möjlighet att kontrollera de uppgifter som finns på tillståndets baksida, foto och namnteckning. Då ett tillstånd som är polisanmält som stulet påträffas i bil bör också detta vara grund för att flytta fordonet.

Med hänvisning till ovanstående förordar jag att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

Som svar på remissen översänds denna promemoria.

Stockholm den 29 oktober 2003

ROGER MOGERT

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Kommunförbundet har i en skrivelse, bilaga, till Näringsdepartementet uppmärksammat missbruk av parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Näringsdepartementet har skickat skrivelsen på remiss till bland andra Stockholms stad.

I skrivelsen nämns olika former av missbruk; utlåning, stöld och försäljning. Parkeringstillstånden är attraktiva då de gör det möjligt att parkera utan avgift på platser som annars är otillåtna parkeringsplatser. Missbruket är en olägenhet både för de som drabbas av stölder och för de rörelsehindrade personer som hindras att använda parkeringsplatserna.

REMISSER

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret (SLK), gatu- och fastighetsnämnden (GFN) och Stockholm Parkering AB.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, daterat den 15 oktober 2003, har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontorets synpunkter

Stockholms stad arbetar på olika sätt för att göra staden tillgänglig för personer med funktionshinder. Genom ett tillgänglighetsprojekt görs särskilda insatser för att öka tillgängligheten i gatu- och parkmiljöer liksom vid kultur- och idrottsanläggningar.

Framkomlighet i trafiken och tillgång till parkering är av stor vikt för tillgängligheten. Parkeringsplatser för rörelsehindrade skall användas av personer de är avsedda för. Åtgärder bör vidtas som förhindrar missbruk. De av Kommunförbundet föreslagna åtgärderna förefaller kunna bidra till att lösa de problem som identifierats utan att medföra andra komplikationer. Kontroll av tillstånd liksom flyttning av fordon förutses kunna ske enligt de rutiner som för övrigt gäller för parkeringsövervakning och enligt fastställda taxor. Stadsledningskontoret tillstyrker de lämnade förslagen.

Gatu- och fastighetsnämnden hann inte svara på remissen men gatu- och fastighetskontoret har inkommit med ett kontorsutlåtande.

Gatu- och fastighetskontorets parkeringsavdelnings tjänsteutlåtande, daterat den 21 oktober 2003, har följande lydelse.

Gatu- och fastighetskontoret, parkeringsavdelningen har ingenting att erinra mot Svenska Kommunförbundets förslag i rubricerat ärende.

Stockholm Parkering AB:s tjänsteutlåtande, daterat den 15 oktober 2003, har i huvudsak följande lydelse.

Bolaget tillämpar som huvudprincip för tomtmarksparkering på yta samma regler för rörelsehindrade med parkeringstillstånd som gatu- och fastighetskontoret gör vid gatumarksparkering. Vissa undantag kan dock gälla för parkeringar där en utomstående uppdragsgivare/markägare bestämt att andra villkor ska gälla. I bolagets garage och parkeringshus finns särskilt reserverade platser för rörelsehindrade i nära anslutning till in- och utgångar.

Bolaget delar fullt ut den uppfattning som kommunförbundet ger uttryck för i sin skrivelse, nämligen att det är angeläget att möjligheterna att både kontrollera giltighet och beivra missbruk av parkeringstillstånd förbättras.

Det vore därför en fördel om möjligheterna att kontrollera att rätt person använder tillståndet ökas. Enligt bolagets uppfattning bör dock nya bestämmelser inom detta område också omfatta en skyldighet att på anfordran av parkeringsvakt eller polis överlämna parkeringstillståndet för kontroll av dess baksida i likhet med vad som för närvarande gäller för polisens kontroll av körkort.

Bolaget tillstyrker också förslaget att möjlighet ges att kunna flytta fordon i vilket anbringats ett ”spärrat” tillstånd. Dock att detta ställer större krav på att innehavaren av ett tillstånd ser till att exempelvis förlänga detta i god tid eftersom konsekvenserna annars kan bli värre än med nuvarande regler.

Missbruk av parkeringstillstånd för rörelsehindrade

Vid de träffar som Svenska Kommunförbundet regelbundet har med kommunernas handläggare av parkeringstillstånd för rörelsehindrade finns det två problem som ständigt diskuteras. Båda har anknytning till missbruk och handlar om tillstånd som lånas ut till anhöriga och bekanta eller som säljs eller stjäls. Särskilt i storstadsområdena har parkeringstillstånden för rörelsehindrade blivit mycket attraktiva, eftersom de ger möjlighet att parkera där det är förbjudet för andra bilister och dessutom slippa erlägga parkeringsavgift. Den illegala användningen av tillstånden är en stor olägenhet, inte bara för dem som direkt drabbas av stölder, utan också för de rörelsehindrade som har behov av att använda de särskilt reserverade platserna, som då upptas av fordon som parkeras olagligt. Enligt Kommunförbundets uppfattning finns det starka skäl att vidta åtgärder för att försvåra användningen av stulna, förkomna eller utlånade parkeringstillstånd.

Kontroll av tillstånd

För att försvåra en obehörig användning av tillstånd anser vi att det bör bli tillåtet för polis och parkeringsvakter att kontrollera de uppgifter som finns på baksidan av tillståndet. Kommunerna måste sedan tre år tillbaka infoga innehavarens foto och namnteckning på tillståndets ena sida, nämligen den sida som blir oläslig utifrån då tillståndet placeras innanför vindrutan. I dagsläget finns inget lagligt stöd för en parkeringsvakt att begära att få se dessa uppgifter. För polisen krävs brottsmisstanke.

I dag har de som söker parkeringstillstånd ofta negativa synpunkter på varför man måste lämna in foto, bl. a. eftersom det innebär en kostnad. När man dessutom blir varse att fotot inte har någon praktisk betydelse, utan enbart finns till för att uppfylla ett EU-krav, ökar inte förståelsen för kravet. För kommunerna innebär förhållandet att de tvingas att arbeta med en uppgift som idag inte fyller något praktiskt ändamål.

Stulna tillstånd

Parkeringstillstånden är ett intressant stöldobjekt eftersom innehavet ger uppenbara fördelar vid parkering. Enligt uppgift säljs stulna (eller "borttappade") parkeringstillstånd på svarta marknaden för förhållandevis stora summor. Inte enbart genom olägenheten att behöva skaffa ett nytt tillstånd, utan också genom att fordonen utsätts för skador i samband med stölderna utsätts innehavarna av PRH för problem.

När ett parkeringstillstånd stjäls eller förkommer på annat sätt kräver många kommuner att en polisanmälan sker innan ett nytt tillstånd utfärdas. I många kommuner upprättas en så kallad spärlista över tillstånd som rapporteras som stulna eller förkomna på annat sätt. (För kännedom kan nämnas att Kommunförbundet hos Vägverket begärt att myndigheten ska svara för ett i landet centralt spärregister, vilket skulle underlätta informationen om sådana tillstånd). Denna lista nyttjas sedan då och då för kontroll av fordon som parkeras med stöd av parkeringstillstånd. Påträffas ett "spärrat" tillstånd i fordon som parkerats med stöd av tillståndet utfärdas en parkeringsanmärkning. De som använder stulna eller köpta parkeringstillstånd tillhör emellertid i många fall en grupp personer som regelmässigt avstår från att betala felparkeringsavgifter. I stället fortsätter man att använda parkeringstillståndet i den förvisningen att det ändå i de flesta fall fungerar. Några åtgärder som kan vidtas utöver utfärdande av felparkeringsavgift finns rent praktiskt inte.

För att försvåra användningen av stulna parkeringstillstånd anser vi att när ett tillstånd som anmälts stulet eller förkommet används i ett fordon för att parkera, skall det utgöra grund för flyttning av fordonet. Samma regel kommer då att gälla som för flyttning av de fordon som saknar registreringsskylt eller är belagt med brukandeförbud.

En sådan möjlighet att flytta fordon kan skapas genom att förordningen om flyttning av fordon kompletterades med en punkt om att flyttning får ske av fordon som är uppställt i strid mot bestämmelser om stannade och parkering och uppställningen uppenbarligen sker med stöd av ett tillstånd som till polismyndigheten rapporterats stulet eller förkommet på annat sätt. Vår uppfattning är att en sådan kompletterande bestämmelse är angelägen, eftersom den på ett påtagligt sätt skulle försvåra användningen av stulna och köpta parkeringstillstånd.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Gatu- och fastighetssektionen

Jan Söderström